

situația văduvei sale. Regizoarea a știut să monteze cele două posibilități în scene despre care nu mai știi dacă sunt chiar reale sau doar imaginația suspicioasei le învie din neant. Aceasta ar fi, ca să ne păstrăm în aerul epocii, lumea celor din clasa de vârstă medie, a adulților. Tineretul (scuzați termenul) este reprezentat de Sabrina Iaschevici, tânăra actriță pe care soția scriitorului o bănuiește a-i fi fost amantă acestuia. Și ea joacă un rol cu meandre, când recunoscând, când negând că s-ar fi întâmplat ceva, cum i se spune politicoș acestei fapte în limbajul lumii civilizate. Ea este mult mai rece, parcă inumană, greul piesei și al spectacolului mergând pe lumea adultă, a celor care încep să îmbătrânească, ea pare impenetrabilă (în sensul psihic al acestui cuvânt, echivoc și el, ca și piesa) pentru cei de pe celălalt palier. Toți cei trei de dincolo au scene în doi cu ea și de fiecare dată se vede o anume discrepantă, un câte doi pe un balan-soar, între ei. Cu o figură ciudată, actrița evoluează pe parcursul spectacolului, astfel încât ai în fața ochilor chiar felul în care apare o persoană diferită ca tipologie cuiva la prima întâlnire și apoi, după ce lucrurile avansează, apariția aceasta se schimbă, pe măsură ce personalitățile personajelor se compatibilizează. Nu e, desigur, drama abisală a unor scrieri rusești de altădată, e o dramă foarte franțuzească în grația ei, evitând vorbele mari și isteriile, păstrând semnele politicoase, convenabile social, ale disperării.

Cu aceeași finețe a fost alcătuit și decorul spectacolului, semnat Adrian Cristea, cu cele trei spații diferite într-unul singur, în care au loc întâlnirile perechilor de actori, o singură dată în trei, când toți supraviețuitorii se regăsesc laolaltă. Totul e realizat din semne ale scriitorului, răspândite atât în casa sa, cât și în biroul său, mai puțin în spațiul convențional al interiorului locuinței actriței, ceea ce vorbește subtil despre relația dintre ei, care nu se dezvoltase încă până în gradul în care să-i fi invadat existența.

Cu voie sau fără de voie, regia și actorii desenează cu grație și naturalețe o performanță de finețe psihologică. Umanitatea caldă a celor doi supraviețuitori de vârstă medie se ciocnește cu aparenta răceală, în orice caz cu detașarea tinerei actrițe și până la urmă cele două recipiente ajung să comunice, egalizând între ele stările și atitudinile față de cel dispărut. Dacă există vreo țință atunci când niște oameni se apucă să facă un spectacol, atunci asta e, iar spectacolul cu *Dacă n-ai mai fi...*, un titlu ciudat, pentru că „andrisantul” chiar nu mai e, și-a atins-o pe a lui.

Teatrul Foarte Mic – Dacă n-ai mai fi... de Florian Zeller. Regia și traducerea: Carmen Lorand Veștemeanu. Scenografia: Adrian Cristea. Muzica: Tom Brânduș. Coregrafia: Arcadie Rusu. Light design: Iulian Bălătescu. Cu: Liliana Pană, Mihai Dinvale, Adrian Titeni, Sabrina Iaschevici. Data premierei: 10 februarie 2010.

Constantin PARASCHIVESCU

Ca o companie între pereți

În încheierea mărturiei din volumul *Regizor*, dedicat carierei sale artistice (Editura Semne, 2009), Dinu Cernescu spune că a fost „un om norocos”, cu spectacole apreciate în țară și străinătate și menționează: „sper să mai am de adăugat o pagină sau două.” Una s-a ivit, iată, chiar în primăvara lui 2010, la Teatrul „Bulandra”, cu premiera spectacolului său *Voiajul domnului Perrichon* de Eugene Labiche în 21 aprilie. Tot aici montase în 2006 la invitația fostului său student Alexandru Darie, directorul teatrului, *Mamouret* de Jean Sarmant, cu Tamara Buciuceanu în rolul titular „Mă gândesc că timpul ar putea să ne lase să mai facem un spectacol împreună”: sunt toate șansele, zic eu. *Mamouret* se mai joacă și astăzi). La „Nottara” regizase, de asemenea, un spectacol longeviv, *Titanic Vals* de Tudor Mușatescu, în 2002, avându-i în rolurile principale pe Ștefan Radof și Ileana Stana Ionescu de la Național (pe afiș și în 2010). Are tot dreptul, deci, să spere și să aștepte acum ca „normalul să devină din nou normal”. În viață, în societate, în artă.

Cunoscut ca maestru al farsei în domeniul comediei, Eugène Labiche scrie în 1860 *Voiajul domnului Perrichon* (cunoscută la noi și cu titlul *Călătoria...*), inspirată de un eveniment epocal în progresul vieții sociale: construirea liniilor ferate în Franța. „La douăzeci de ani – scrie în elegantul caiet-program, cu excepționale imagini foto (editori: Luminița Răuț – traducătoare și a piesei –, Ștefan Theodorescu), Labiche călătorește cu diligența în Franța și Italia (*N.m.*, adică în 1835); la șaptezeci călătorește cu trenul“. Și dacă cei în vârstă mai nutresc nostalgia diligenței, majoritatea se adaptează noului mijloc de transport – „Încep aventurile. Peripețiile voiajului, întâlnirile suspecte, călători incomozi sau prea galanți, bagaje și valize aflate în primejdie“. Iată-l, chiar de la începutul piesei, pe domnul Perrichon, adept al noii șanse de locomotie, alergând pe peronul gării Lyon, îngrijorat de maldărul de bagaje cărat de un hamal și întrebând precipitat pe cine se nimerește când se deschide casa de bilete... (azi ar trăi frisoanele lui Matei Vișniec la anunțul că „trei hoațe de buzunar românce operează în perimetrul gării“ – vezi „Jurnalul de duminică“, 10–18 aprilie 2010, pag. 27). Unii, printre care și impiegatul, dau din umeri, doamna și domnișoara Perrichon se înfățișează mirate, aferată mama, rânjet și ochi holbați fiica. Apar și doi curtezani, care vor deveni rivali, un ofițer furibund, dornic să evadeze din chingi matrimoniale și nu numai. Voiajul, ca orice călătorie a vieții, are neprevăzut și inedit. Fructificate copios de fantezia lui Labiche. Pariu între curtezani pentru înlăturarea rivalității, provocare la duel lansată de ofițerul belicos lui Perrichon pentru o insultă înscrisă într-o condică publică, amăgirea consoartei cu o ipotetică mărturie amoroasă care o viza, de fapt, pe fiică etc. Comic de situații, quiproquouri, ritm, amprentă caricaturală, parodie. De moravuri, limbaj, identitate socială.

Dinu Cernescu îl citează în volumul său pe Jerzy Grotowski care îi spunea, apropo de un drum cu transsiberianul de la Moscova la Vladivostok și nu cu avionul: „Vreau să cunosc oamenii. Trebuie să merg cu clasa a II-a.“ Prilej și de a cunoaște lumea, deci. Spectacolul său e, ca să zic așa, o călătorie amicală în lumea cu gambetă și rochii lungi a secolului XIX, cu aspirațiile, nedumeririle și anacronismele ei copilărești, teribilismele și veșnica goană după fericire cotidiană. Ca să fim siguri că începe într-o gară, ni se și înfățișează un nor argintiu de fum care umple scena (dintr-un reflex de a se plimba în ultimii ani de colo-colo, prin mai multe spectacole), cam fără rost. Domnul Perrichon e Virgil Ogășanu, căruia frenezia situației îi e naturală în alerta expresiei, cu nerv și haz propriu, Manuela Ciucur e consoarta, cam sceptică de împrejurare, cu grija odraslei și oarece cohetărie, Ilinca Manolache e, cu o pălăriuță cu pene, ochelari și un cap rotund cu dinții larg etalați ca dintr-o vitrină, în hohot îngroșat de râs, carevasăzică, fiica, pe care mai întâi n-o identificăm după vocea masculinizată, ce nu știm de unde vine. Vlad Zamfirescu și Gheorghe Ifrim sunt cei doi curtezani rivali, mai dandy primul, oarecum bonom al doilea. Aprig în reflexe cazone, aplicate și când nu trebuie, Ion Cocieru, comandantul. O compoziție de autentic umor realizează în conturarea efeminată a unui hangiu tânărul Andrei Runcanu. Voiajul scenic are ritm și savoare, atât cât trebuie pentru o comedie ușurică, agreabilă, care nu vrea să epateze prin inovații, ci prin bună dispoziție. O călătorie „printre zâmbete și râsete“, își dorea regizorul, „ca o șampanie franțuzească“. Cred că a reușit.

Teatrul „Bulandra“ – Voiajul Domnului Perrichon de Eugène Labiche. Traducerea: Luminița Răuț. Adaptare și regie: Dinu Cernescu. Scenografia: Maria Miu. Muzica: Adrian Enescu; lighting design: Alexandru Darie. Cu: Virgil Ogășanu (*Domnul Perrichon*), Manuela Ciucur (*Doamna Perrichon*), Ilinca Manolache (*Henriete*), Ion Cocieru (*Comandantul Mathieu*), Vlad Zamfirescu (*Daniel Savary*), Gheorghe Ifrim (*Armand Desroches*), Silviu Geamănu (*Majorin*), Dumitru Anghel (*Joseph*), Sorin Dobrin (*Jean*), Andrei Runcanu (*Un hangiu*), Dragoș Silivestru (*Un impiegat*), Marian Simion (*Un hamal*), Ion Paliu (*Un ghid*). Premiera: 20 aprilie 2010.